

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

ÅRSMELDING

2017

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere er et disiplinærorgan for norske dommere som omfatter alle fagdommere i tingrettene, lagmannsrettene, Høyesterett og jordskifterettene. Ordningen gjelder foruten de faste embetsdommerne også midlertidige dommere, herunder dommerfullmektiger, konstituerte dommere og ekstraordinære dommere.

Regelverket som gjelder for Tilsynsutvalgets virksomhet og saksbehandling finner vi først og fremst i domstoloven kapittel 12. Dessuten gjelder forvaltningsloven og offentlighetsloven for utvalgets saksbehandling, med de unntak som følger av domstoloven §§ 238 og 239.

Tilsynsutvalget kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer "forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk", jf. domstoloven § 236.

Kjerneområdet for utvalgets klagebehandling er dommerens opptreden i arbeidet med rettssakene, typisk i forbindelse med saksforberedelsen, rettsmøtene eller domsskrivingen. Utvalget kan også behandle klager som gjelder sen saksbehandling, både i samband med saksforberedelsen og kvalifiserte forsinkelser med hensyn til domsskriving.

De "plikter som stillingen medfører" omfatter både dommerens plikter etter prosesslovgivningen og typiske arbeidsrettslige plikter, f.eks. overtredelse av regler om adgang til å inneha sidegjøremål, overtredelse av arbeidstidsbestemmelser, regler om ferieavvikling o.l.

I vurderingen av hva som er god dommerskikk er **Etiske prinsipper for dommeratferd** et viktig redskap for Tilsynsutvalget. I Tilsynsutvalgets vedtak blir disse prinsippene tatt aktivt i bruk. Prinsippene gjelder for alle fagdommere i de alminnelige domstolene og i jordskiftedomstolene. Etiske prinsipper regulerer dommeratferd både i og utenfor den dømmende virksomhet. De Etiske prinsippene finner du på de to siste sidene i dette dokumentet.

Tilsynsutvalget kan også treffe vedtak om disiplinærtiltak for forhold utenfor tjenesten, men klageadgangen er da forbeholdt Justisdepartementet, Domstoladministrasjonen og vedkommende domstolleder, jf. domstoloven § 237.

Begrensinger i utvalgets myndighet

Tilsynsutvalget kan ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Klager som gjelder saksbehandlingen, dommerens beslutninger og vurderinger, herunder innholdet i rettsavgjørelser, blir dermed avvist.

Mer informasjon om Tilsynsutvalget for dommere finnes på nettstedet <http://www.domstol.no/no/Enkelt-domstol/Tilsynsutvalget-for-dommere/>. Der finnes en generell orientering om utvalget, samt praktisk informasjon til potensielle klagere. I tillegg blir Tilsynsutvalgets vedtak publisert der i anonymisert form. Alle vedtak som treffes i utvalgsmøter publiseres på denne måten.

Vedtakene publiseres også på Lovdata og på Universitetsforlaget.

Klagebehandlingen

Tilsynsutvalget skal som regel behandle sakene i møte og alle realitetsavgjørelser skal treffes av et fulltallig utvalg. Dersom en sak er enkel og oversiktlig, kan realitetsavgjørelser treffes etter sirkulasjon blant utvalgets medlemmer.

Det er adgang til å delegere avgjørelsesmyndighet til utvalgets leder eller et av utvalgets øvrige juridiske medlemmer. Dette gjelder saker som åpenbart skal avvises eller som er åpenbart grunnløses.

Klagefrist

Den alminnelige klagefristen er 3 måneder etter at det påklagede forholdet fant sted, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd. Utvalget kan velge å ta en klage til behandling selv om klagefristen har utløpt, men utvalget kan ikke vurdere en klage når det er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted.

Utvalget kan vurdere forhold av eget tiltak

Tilsynsutvalget kan ta en sak til behandling av eget tiltak, selv om de vanlige vilkårene for å behandle saken ikke er oppfylt. Dersom det har gått mer enn ett år siden forholdet fant sted, er det imidlertid ikke mulig å få saken vurdert av utvalget.

Utvalget kan velge å behandle en sak selv om klagefristen på tre måneder er utløpt og selv om klager ikke har klagerett. Utvalget kan videre vurdere et mulig kritikkverdig forhold uten at det foreligger en klage. Dette innebærer at hvem som helst kan henvende seg til Tilsynsutvalget, som selv vurderer og avgjør om saken bør tas opp til behandling.

Disiplinærtiltak: kritikk eller advarsel

Domstolloven gir anvisning på to former for disiplinærtiltak; kritikk eller advarsel. Den strengeste reaksjonsformen er advarsel. Kritikk vil være den vanligste reaksjonsformen. Dette er en mildere form for reaksjon som kan anvendes i de mindre alvorlige sakene. Utvalget kan også gi generelle uttalelser om dommerens opptreden uten å gi disiplinærreaksjon, jf. domstolloven § 236 tredje ledd. Vedtak om kritikk eller advarsel blir rutinemessig oversendt Domstoladministrasjonen og Justisdepartementet.

TILSYNSUTVALGETS ORGANISERING

Tilsynsutvalget er et uavhengig og frittstående forvaltningsorgan.

Tilsynsutvalget består av seks medlemmer med personlige varamedlemmer. Det er sammensatt av to dommere ved de alminnelige domstolene, en jordskiftedommer, to representanter for allmennheten og en advokat, jf. domstolloven § 235.

Når Tilsynsutvalget behandler saker som gjelder en dommer fra de alminnelige domstoler, deltar to dommere fra de alminnelige domstoler, advokatmedlemmet og de to representantene for allmennheten. Ved behandling av saker som gjelder en jordskiftelagdommer eller en jordskiftedommer, deltar en dommer fra jordskiftedomstolene i stedet for en dommer fra de alminnelige domstolene.

Utvalget besto i 2017 av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Navn	Tittel	Verv tilsynsutvalg	Oppnevnt
Unni Sandbukt	Sorenskriver Nord-Troms tingrett	Leder	01.05.10 – 30.04.18
* Ragnhild Olsnes	Tingrettsdommer Stavanger tingrett	Personlig varamedlem	01.06.13 – 31.05.17
Anne Marie Selvaag	Tingrettsdommer Sør-Trøndelag tingrett	Personlig varamedlem	01.06.17 – 30.04.18
Randi Grøndalen	Lagdommer Frostating lagmannsrett	Medlem	01.01.10 – 31.12.17
Bjørn Eirik Hansen	Lagdommer Eidsivating lagmannsrett	Personlig varamedlem	15.08.14 – 14.08.18
Ketil Myhre	Advokat, Advokatfirmaet Lohne Krokeide AS	Medlem	01.11.16 – 31.10.20
Bjørn Hübert Senum	Advokat, Advokatfellesskapet	Personlig varamedlem	01.11.11 – 31.10.19
Turid Ellingsen	Direktør, Statens kartverk	Medlem	01.11.14 – 31.10.18
** Anne-Birgitte Sveri	Rådmann, Nittedal kommune	Personlig varamedlem	01.06.13 – 31.05.17
Aud Helene Martinsen	Renholder, Kåfjord kommune	Personlig varamedlem	01.06.17 – 31.10.18
Svein J. Magnussen	Professor i psykologi, Universitetet i Oslo	Medlem	01.06.11 – 31.05.19
Gerd Ingunn Opdal	Regiondirektør, Statped	Personlig varamedlem	01.11.10 – 31.10.18
Trond Berge	Jordskifterettsleder, Sør-Rogaland jordskifterett	Medlem	02.09.11 – 01.09.19
Liv Oddveig Nergaard	Jordskiftelagdommer, Hålogaland lagmannsrett	Personlig varamedlem	27.11.15 – 26.11.19

*Tingrettsdommer Ragnhild Olsnes (varamedlem) ved Stavanger tingrett, hadde verv frem til 31. mai 2017.

** Rådmann Anne-Birgitte Sveri (varamedlem) ved Nittedal kommune, hadde verv frem til 31. mai 2017.

Tilsynsutvalgets sekretariat

Tilsynsutvalgets sekretariat er plassert i Domstoladministrasjonen. I sekretariatet sitter det jurister og en koordinator.

Når en klage sendes til Tilsynsutvalget for dommere, er det sekretariatet som mottar klagen og foretar en vurdering av hvordan klagen skal behandles videre. Sekretariatet forbereder sakene for utvalget og utarbeider utkast til vedtak i saker som varsles avvist og saker som avgjøres ved sirkulasjon. I saker som behandles i utvalgsmøter er det utvalget selv som skriver vurderingen og konklusjonen i vedtaket.

Sekretariatet har jevnlig kontakt med utvalgets leder for å konferere om klagebehandlingen og besvare henvendelser. Selv om det er sekretariatet som besvarer de fleste henvendelser, er det altså utvalget selv, og ikke sekretariatet, som fatter beslutninger som angår Tilsynsutvalget og de mottatte klagenes.

Aktiviteter

Tilsynsutvalgets kjernevirksomhet er å behandle klager på dommere i forbindelse med rettssakene. I tillegg til dette er det forutsatt at utvalget skal ha en holdningssskapende funksjon, bidra til å utvikle dommeretikken, delta i undervisningsopplegg og uttale seg generelt om kritikkverdige forhold i domstolene, jf. bl.a. NOU 1999-19, pkt. 10.6.2.3. Utvalget har som et ledd i dette tatt del i utvikling av kurs- og kompetanseopplegg i dommeretikk. Utvalgets leder har holdt foredrag om dommerrollen og dommeretikk på innføringskursene og de nasjonale dommerseminarene. Hun har også deltatt på regionale dommersamlinger og på internseminar i flere domstoler

Klager i verserende saker

Tilsynsutvalget mottar en del henvendelser fra parter, aktører og dommere om klager som innkommer mens rettssaken verserer, herunder spørsmål om den innklagede dommeren blir inhabil ved den videre behandlingen av saken. Tilsynsutvalget behandler klagesaker uavhengig av hvorvidt saken er verserende eller avsluttet i domstolene. Ettersom fristen for å klage er tre måneder fra forholdet fant sted, er det ikke uvanlig at det fremmes klager til Tilsynsutvalget før saken er avsluttet i rettsapparatet.

Klager som fremsettes mens rettssaken pågår, medfører normalt ikke at dommeren blir inhabil i forhold til klageren. I Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse HR-2012-681-U, bemerket utvalget "at en klage til Tilsynsutvalget for dommere i seg selv normalt ikke medfører at vedkommende dommer anses inhabil, jf. blant annet Rt-2005-172 og Rt-1998-1079. Slik klage fører normalt heller ikke til inhabilitet for andre dommere ved embetet, jf. Rt-2011-1279". Dette innebærer at en klage til Tilsynsutvalget ikke er til hinder for at behandlingen av saken forsetter som normalt i domstolen.

Overprøving av utvalgets avgjørelser

Tilsynsutvalget for dommere er et forvaltningsorgan, men utvalgets vedtak kan ikke overprøves etter forvaltningslovens regler, jf. domstoloven § 239. De eneste måtene å få overprøvd vedtaket på, er ved enten å fremme en omgjøringsbegjæring til Tilsynsutvalget eller ved å reise søksmål. Domstolene kan kun prøve vedtakets lovlighet, herunder om vedtaket er innholdsmessig lovlig, om det er truffet av den myndighet som kreves etter domstoloven og om vedtaket er blitt til på lovlig måte.

Den manglende klageordningen er omstridt, særlig sett hen til hensynet til dommernes rettsikkerhet. I forslaget til ny domstollov ble det nevnt at det er reist spørsmål ved adgangen til overprøving av utvalgets avgjørelser, men at disse spørsmålene ligger utenfor utredningens ramme ("Ny domstollov" – utredning ved Trond Sundet, punkt. 8). Det er uttalt at dette spørsmålet i så fall bør drøftes som ledd i en eventuell evaluering av Domstolkommisjonens arbeid. Det er særlig påpekt at "et spørsmål som da kan vurderes, er om det bør gjelde en særskilt overprøvingsadgang for disiplinærtiltak, for eksempel hvor dommere ilegges advarsler" (side 84).

I høringsuttalelse fra Tilsynsutvalget for dommere v/utvalgets leder Unni Sandbukt, er det påpekt at utvalget er enig i at adgangen til overprøving av utvalgets avgjørelser blir nærmere utredet.

Fra møte i utvalget i Tromsø 2017. Bak fra venstre Svein J. Magnussen og Ketil Myhre. Foran fra venstre Turid Ellingsen, Unni Sandbukt og Randi Grøndalen.

TILSYNSUTVALGETS VIRKSOMHET

Klagesaker i 2017

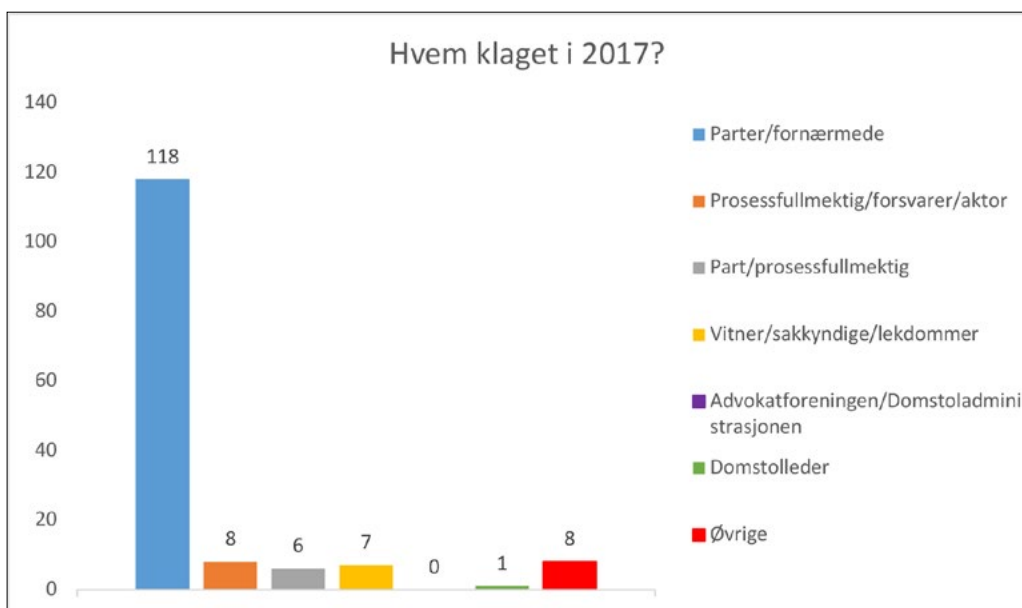
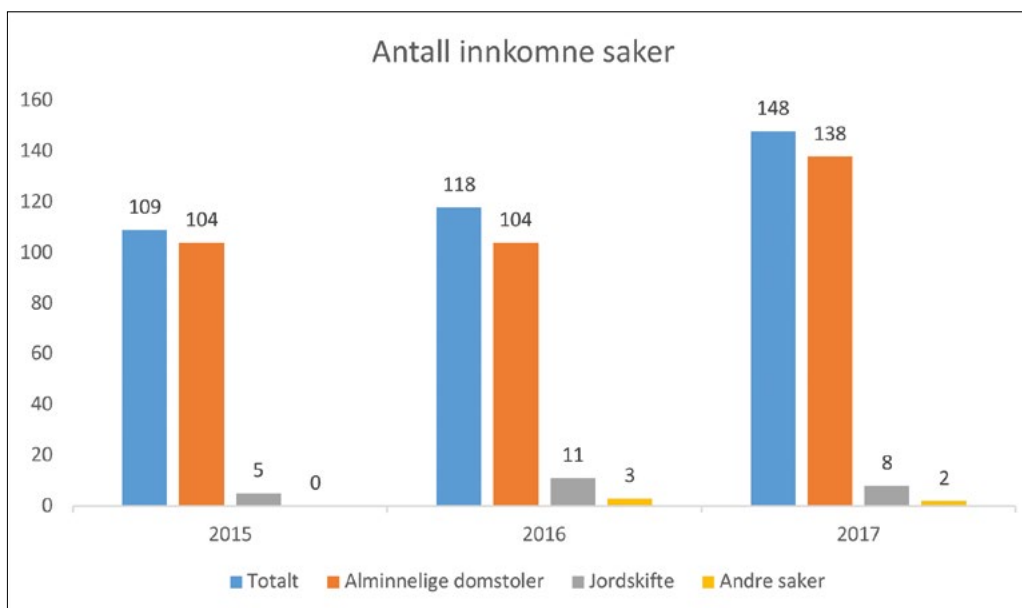
Tilsynsutvalget mottok 148 klagesaker. Av disse var åtte klager rettet mot dommere i jordskiftedomstolene.

Det ble truffet i alt 130 vedtak i 2017, hvorav 65 vedtak ble truffet av utvalgets leder eller annet medlem etter delegering.

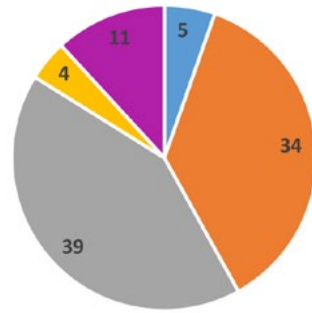
48 klager ble realitetsbehandlet i 2017. 41 klager gjaldt dommeratferd, ni klager gjaldt sen saksbehandling, en klage gjaldt administrative forhold og en klage gjaldt forhold utenfor tjenesten. En og samme klage kan gjelde flere forhold. Det ble gitt disiplinærreaksjon i tre tilfeller i form av kritikk. Det ble gitt uttalelse om god dommerskikk i tre saker. 13 saker ble avsluttet på andre måter.

Tilsynsutvalget gjennomførte 6 ordinære møter i 2017.

Statistikk

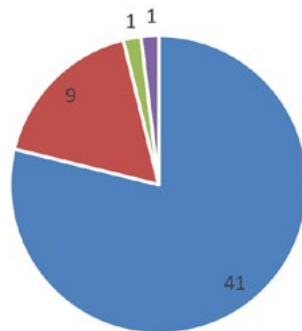

Grunnlag for avvisning 2017

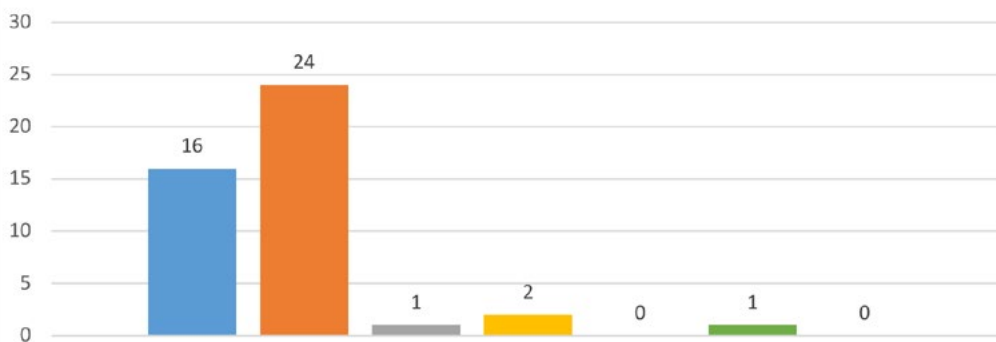
- Manglende klagerett
- Fristoversittelse
- Forhold som kan overprøves med rettsmidler
- Åpenbart grunnløs
- Kombinasjon

Realitetsbehandling - hva gjaldt klagen?

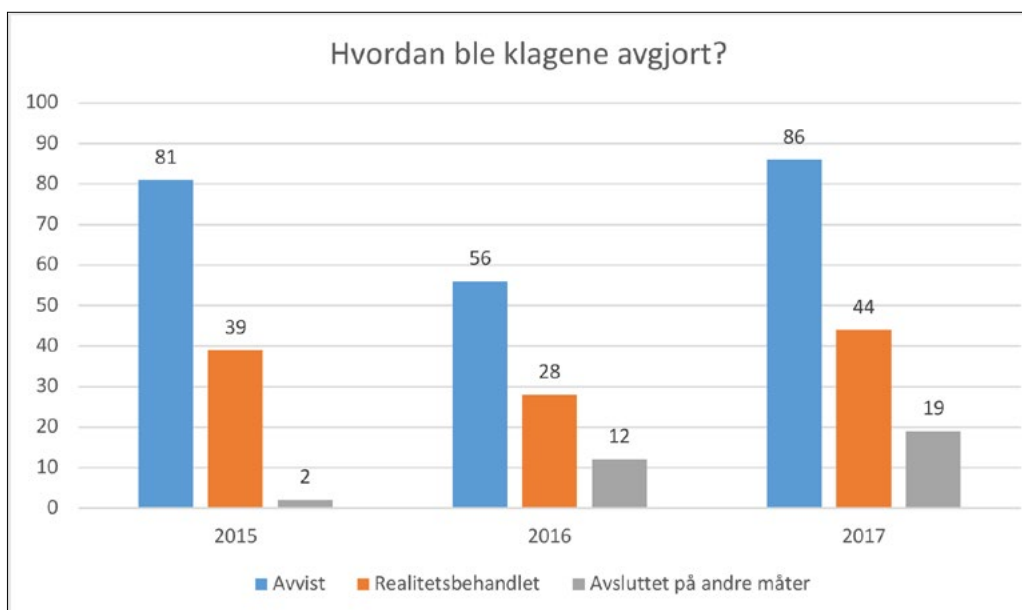

- Dommeratferd
- Sen saksbehandling
- Administrative forhold
- Forhold utenfor tjenesten

Realitetsbehandling - resultat

- Ikke disiplinærtiltak
- Delvis avvist. Ikke disiplinærtiltak
- Delvis avvist. Delvis åpenbart grunnløs
- Kritik - dommeratferd
- Kritik - sen saksbehandling
- Kritik - annet
- Advarsel

Tilsynsutvalget 2002-2017

I løpet av 2002-2017 har Tilsynsutvalget mottatt 1727 klagesaker. Det er totalt truffet 1670 vedtak, hvorav 841 er avvisningsvedtak. 711 saker er realitetsbehandlet av et samlet utvalg. De resterende sakene er avsluttet på annen måte, vanligvis ved at klagen er trukket eller bortfalt av andre grunner. Tilsynsutvalget har truffet vedtak om disiplinærtiltak i totalt 76 saker, og i seks av disse sakene er det gitt advarsel.

Antallet klager har variert en del fra år til år med 66 klager i 2003 (som det laveste) og 176 klager i 2011 (som det høyeste). Et utviklingstrekk i denne perioden er at antall klager har stabilisert seg på høyere nivå enn tidligere. En grunn til dette kan være at klageordningen har blitt bedre kjent hos parter og aktører samt at terskelen for å klage på dommere har blitt lavere i den perioden utvalget har eksistert.

I perioden 2015 til 2017 har antallet klager økt fra 109 til 148. Dette er en markant økning på 73 %. Det er vanskelig å si om dette er et uttrykk for en ny trend eller om det er en tilfeldig variasjon i klageinngangen.

Et annet utviklingstrekk er at utvalget avgir uttalelser om god dommerskikk i flere saker. I domstolloven § 236 tredje ledd er det bestemt at utvalget kan gi en uttalelse om hva som er god dommerskikk, uten at dommeren ilegges disiplinærtiltak. Dette er i samsvar med forarbeidenes forutsetning om at Tilsynsutvalget skal utvikle retningslinjer for hva som anses som "god dommerskikk".

Det store bildet har vært stabilt over tid når det gjelder utvalgets klagebehandling, og fremstår slik:

- Det er først og fremst partene i saken som klager (vanligvis over 90 prosent).
- Advokater og andre aktører klager i liten grad på dommere. Tilsynsutvalget tenker at dette kan ha sammenheng med at aktørene har svært høy terskel for å inngi klage på en dommer, og at de ofte velger å avstå fra å klage hvis de blir utsatt for kritikkverdig dommeratferd.
- De fleste klagen og reaksjonene gjelder dommeratferd i forbindelse med rettssakene. Deretter kommer klager som gjelder sen saksbehandling. Tidligere var det en høyere andel klager som gjaldt sen saksbehandling, men dette er fortsatt en av de mest brukte klagegrunnene.
- Det er svært sjelden at dommere blir klaget inn for forhold utenom tjenesten.
- Det er et stabilt forholdstall mellom antallet klager som blir realitetsbehandlet og klager som blir avvist (ca. 60/40).
- De klagen som blir avvist gjelder som regel forhold som kan brukes som ankegrunn eller oversittelse av klagefristene.

Mars 2018

Unni Sandbukt | Randi Grøndalen | Turid Ellingsen | Ketil Myhre | Svein J. Magnussen | Trond Berge

Sak 17-118: Sen saksbehandling. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt et offentlig skifte av et dødsbo, hvor avdøde hadde en bygning på festet tomt hos klager. Klager krevde tomten ryddet. Boet ble avsluttet og bygningen var fremdeles ikke fjernet og tomta tilbakestilt flere år etterpå. Klager fremsatt en klage i saken i oktober 2016, og utvalget behandlet klagen i sak 16-089. I september 2017 fremsatt klager en ny klage i saken. I vedtaket i sak 16-089 la utvalget til grunn at sorenskriveren hadde besvart klagers henvendelser og formidlet disse til bostyrer. Sorenskriveren gav videre uttrykk for at det hadde tatt alt for lang tid å få gjennomført fjerning/nedbrenning av bygningen. Utvalget uttalte at dette var uheldig, men at det først og fremst måtte være bostyrers ansvar, og som et utgangspunkt måtte en lovnad fra bobestyrer om å ordne opp i saken være tilstrekkelig. Det ble videre uttalt at det likevel går en grense og når det går lang tid uten at noe skjer, kan det foreligge plikt for dommeren til å foreta seg noe mer konkret for å få sluttført saken. Utvalget avsluttet med at de fant grunnlag for å komme med kritiske merknader til dommerens opptreden, ved at han ikke hadde foretatt seg mer for å få brakt i orden et forhold som burde vært avklart før boet ble sluttet og utloddet for fire år siden. I forhold til den nye klagen kunne utvalget ikke se at var kommet til noe nytt det siste året som gav grunnlag for å se annerledes på sorenskriverens oppfølging av saken. De kritiske merknadene stod ved lag, men utvalget kunne ikke se at dommeren i tiden etter forrige klagebehandling hadde gjort eller unnlatt å gjøre noe som oversteg den terskelen som skal til for å reagere med disiplinærtiltak. Utvalget konstaterte at dommeren hadde forsøkt å følge opp overfor bostyrer og at sorenskriveren ikke hadde forholdt seg passiv i denne fasen av saken. Utvalget fant ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Sak 17-113: Dommeradferd og sen saksbehandling. Delvis avvising og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen hadde tilknytning til et offentlig skifte av et dødsbo. Deler av klagen gjaldt hvordan bostyrer utførte sitt oppdrag, og tingrettens beslutning om å ikke tilbakekalle oppnevningen av bostyreren. Dette var forhold som utvalget ikke kunne behandle og denne delen av klagen ble avvist. Klager anførte videre at dommeren hadde unnlatt å besvare hennes henvendelser. Klager sendte en rekke henvendelser til domstolen fra 27. juni 2017 og frem til 7. september 2017. Dommeren fattet beslutning 9. august 2017 om ikke å tilbakekalle oppnevningen av bostyrer. Denne beslutningen besvarte klagers anmodning om oppnevning av ny bostyrer og videre de klager som var fremsatt knyttet til bostyrers utførelse av oppdraget. Videre traff dommeren beslutning 18. september 2017 om ikke å stanse bobehandlingen i påvente av at lagmannsretten behandlet anken over beslutningen fra 9. august 2017. Denne beslutningen besvarte klagers anmodninger fremsatt i perioden 4. august 2017 til 6. september 2017. Av beslutningen fremgår det at dommeren mener at bobehandlingen var fullt forsvarlig. Etter at klager inngav klage til utvalget sendte hun nye henvendelser til tingretten. Klagers henvendelser var omfattende og det kunne ikke forventes at dommeren fortløpende besvarte disse. Dommeren er imidlertid forpliktet til å gi et svar på henvendelsene innen rimelig tid. Det var uklart for utvalget hvorvidt henvendelsene fra klager etter 26. september 2017 var besvart. For at det skal være grunnlag for disiplinærreaksjon som følge av forsinket saksbehandling må det være påvist en betydelig overskridelse av saksbehandlingstiden uten at det er en rimelig grunn for denne. Det kreves i tillegg at dommeren kan klandres for forsinket saksbehandling. Utvalget fant at denne terskelen ikke var overskredet i saken selv om de siste henvendelsene ikke var besvart. Det var videre klaget over hvorvidt dommeren hadde ført tilstrekkelig kontroll med bostyrerens bobehandling. Utvalget la til grunn at dommeren hadde bedt om uttalelser fra bobestyrer og de øvrige arvingene på klagers innsigelser mot bostyrer og bobehandlingen. Dommeren hadde deretter gjennomgått, vurdert og tatt stilling til innsigelsene i sine beslutninger av 9. august 2017 og 18. september 2017. Utvalget la dermed til grunn at dommeren hadde overholdt sin plikt til å påse at bostyreren utførte sitt verv på en forsvarlig måte. Utvalget fant dermed ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Sak 17-095: Dommeradferd og sen saksbehandling. Delvis avvising og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Det var fremmet krav om sak til jordskifteretten. Det ble sendt brev fra domstolen hvor det ble opplyst at retten tok sikte på å ha møte i saken i 2017. I et senere brev ble det opplyst at domstolen ikke kunne behandle saken før i 2019, og at dette skyldtes rettens mange foreliggende saker. Klager anførte forskjellige forhold som knyttet seg til dommerens habilitet. Dette var forhold som utvalget ikke kunne behandle og denne delen av klagen ble avvist. Klager anførte videre at det var et brudd på kravet til effektiv saksbehandling at retten ikke ville gjøre en habilitetsvurdering i saken før i 2019, og eventuelt først da sende saken videre til en annen jordskifterett. Tilsynsutvalget la til grunn at den lange saksbehandlingstiden måtte tilskrives den prekære underbemanningen ved domstolen og ikke sendrekthet fra innklagedes side. Av den grunn mente utvalget at innklagede ikke kunne lastes for den lange saksbehandlingstiden ved domstolen. Utvalget vurderte deretter saksbehandlingen i tilknytning til den fremsatte habilitetsinnsigelsen. Utvalget uttalte at det er i samsvar med god dommerskikk å få habilitet avklart snarest mulig etter at innsigelse er fremsatt. Spørsmålet kan ikke settes i samme «kø» som andre arbeidsoppgaver og heller ikke utsettes til det er tid for ordinær behandling av saken. Utvalget hadde forståelse for at habilitetsinnsigelsen fra klager «druknert» i alle de andre prioriteringskravene innklagede måtte forholde seg til. På tross av den prekære arbeidssituasjonen mente utvalget at

innklagede likevel burde gitt behandlingen av habilitetsinnsigelsen høyere prioritet. Innklagede burde i det minste gitt partene tilbakemelding om at habilitetsspørsmålet ville bli behandlet så raskt som mulig. Det må foreligge uheldig dommeradferd over en viss terskel for at utvalget skal reagere med kritikk. Etter en samlet vurdering kom utvalget til at dommerens opptreden i saken ikke oversteg denne terskelen. Ved vurderingen ble den uholdbare arbeidsbyrden for innklagede tillagt stor vekt.

Sak 17-094: Dommeratferd. Delvis avvisning. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen gjaldt en foreldretvist, hvor klager var part. Den delen av klagen som gjaldt det saksforberedende møtet var inngitt etter klagefristens utløp, og denne delen av klagen ble avvist. Den delen av klagen som gjaldt innholdet og bevisvurderingen i dommen, samt konsekvensene av dommen, gjaldt rettslige forhold som faller inn under begrensningene i domstolloven § 236 fjerde ledd. Også denne delen av klagen ble avvist. Videre anførte klageren at dommeren var respektløs, arrogant, forutinntatt og partisk, at han opptrådte uprofesjonelt og at han ikke behandlet klageren rettfærdig. Hans forklaringer ble avvist, og han opplevde at dette ble personlig for dommeren. Utvalget fant at klagerens kritikk av dommeren under prosessledelsen, og henvisningen til de etiske prinsippene, fremsto som en kritikk av domsresultatet. Utvalget viste til at det ikke er tilstrekkelig med subjektive oppfatninger og generelle påstander uten konkrete eksempler. Når det gjaldt dommerens uttalelser til barnets mor og til barnet, fant ikke utvalget holdepunkter for at ordene falt slik klager anførte. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 17-089: Sen saksbehandling. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak. Uttalelse om god dommerskikk.

Saken gjaldt krav om prisavslag/erstatning etter kjøp av fast eiendom, hvor klager var saksøkt. Den delen av klagen som gjaldt feil i dommens innhold ble avvist, da dette var forhold som kan brukes som grunnlag for anke. Klager anførte at det tok for lang tid fra hovedforhandlingen ble avsluttet til dommen var avsagt, og at partene ikke ble varslet om forsinkelsen og årsaken til denne. Tilsynsutvalget viste til at det i tidligere praksis er lagt til grunn at forsinkelser på tre-fire måneder kan medføre disiplinærtiltak dersom dommeren kan lastes for forsinkelsen. Ved vurderingen av om forholdet var kritikkverdige la utvalget bl.a. lagt vekt på om det var gode grunner til forsinkelsen og om dommeren informerte partene om forsinkelsen. En gjennomgang av dokumentasjonen i saken viste at verken dommeren selv eller andre ansatte ved domstolen tok kontakt med partene for å informere om forsinkelsen og årsakene til denne. Forsinkelsen på 11 uker var i seg selv i det nedre sjiktet for disiplinærreaksjon. De opplyste årsakene for forsinkelsen var normalt akseptable grunner så lenge forsinkelsen ikke var svært langvarig. Den manglende varslingen om forsinkelsen var et moment som talte for å illegge dommeren en reaksjon. Etter en totalvurdering kom utvalget til at terskelen for å illegge disiplinærreaksjon ikke var overtrådt. Utvalget bemerket imidlertid at det er i samsvar med god dommerskikk å informere partene om betydelige forsinkelser. Det er viktig at dommere har forståelse for den betydningen en rettsavgjørelse kan ha for partene og den belastningen det er å vente lenge på avgjørelsen, og den enkelte dommer bør ha gode rutiner for å sikre at informasjon blir gitt. Med disse merknader fant ikke Tilsynsutvalget grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 17-087: Dommeratferd. Delvis avvisning. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen gjaldt en straffesak, hvor klager var tiltalt. Flere av anførselene i klagen gjaldt forhold som kunne brukes som grunnlag for anke, f.eks. anførselene om faktafeil i vitneforklaringer, bevisvurderingen og beslutningen om at saken skulle gå for åpne dører. Denne delen av klagen ble avvist. Videre anførte klager at dommerfullmektigen ikke var innstilt på å gi han en fair, uavhengig og nøytral behandling av saken, at dommerfullmektigen var forutinntatt og ute etter å ta han og at dommerfullmektigen var spydig og utrivelig under domsforkynnelsen. Klageren hadde ikke beskrevet konkrete utsagn eller handlinger som fremsto partiske. Klager anførsler var subjektive synspunkter som ikke ble støttet av de øvrige opplysningene i saken, og klagers anførsler var derfor ikke sannsynliggjort. Når det gjaldt den delen av klagen som omhandlet at klager ikke fikk svar tidnok på spørsmålet om å utelukke skoleklassen fra hovedforhandlingen, uttalte utvalget at dommerfullmektigen ikke kunne lastes for at svaret kom noen dager senere enn bebudet. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektigen.

Sak 17-081: Dommeratferd. Delvis avvisning. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen gjaldt en foreldretvist om fast bosted og samvær, hvor klager var part. Den delen av klagen som gjaldt at klagen ikke fikk benytte seg av manuskript under sin partsforklaring gjaldt forhold utvalget ikke kan vurdere, og ble dermed avvist. Også den delen av klagen som omhandlet den rettsoppnevnte sakkyndige falt utenfor det utvalget kunne vurdere, og ble derfor avvist. Videre anførte klager at han ble stilt et ledende og direkte spørsmål som han oppfattet som et tydelig signal om at han burde trekke kravet om fast bosted. Utvalget fant det ubestridt at en av dommerne stilte klager spørsmål om han frafalt kravet om fast bosted, og utvalget betvilte ikke at klager kan ha oppfattet spørsmålet som et signal om at han burde trekke kravet. Det forelå imidlertid ingen konkrete opplysninger i i saken som kunne underbygge at dommeren ved sitt spørsmål gav uttrykk for et forhåndsstandpunkt, utøvde forlikspress eller på annen måte opptrådte i strid med god dommerskikk. Når det gjaldt anførselen om at dommerne burde ha grepet inn overfor

psykologen, viste utvalget til at klagers anførsler i liten grad var konkretiserte. Uttalelsene i klagesaken ga heller ingen støtte til klagers anførsler. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerne.

Sak 17-080: Dommeradferd. Utforming av domspremisser. Ikke kritikk.

Klagen gjaldt et avsnitt i en kjennelse som lagmannsretten hadde avsagt. Prosessfullmektigen som klaget hevdet at formuleringene i avsnittet var et angrep på en praktiserende advokat som fremfører sin klients synspunkter. Det var enighet om at det aktuelle avsnitt i domspremissene ikke var nødvendig for begrunnelsen av rettsavgjørelsen. Tilsynsutvalget bemerket at det verken er uvanlig eller prinsipielt betenkelig at premissene inneholder bemerkninger som strekker seg utover det som strengt tatt er nødvendig for å begrunne sakens resultat. Det er heller ikke i seg selv kritikkverdig at advokatens håndtering av saken kommenteres i avgjørelsen. Tilsynsutvalget bemerket imidlertid at rammene for hva som kan aksepteres må være noe snevrere når det gjelder uttalelser som ikke er en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelsen. Utvalget tok utgangspunkt i at dommere generelt bør være tilbakeholdende med å fremsette kritikk mot en advokat for faktiske anførsler som fremføres på vegne av klient. Dette gjelder særlig når de forhold som tas opp ikke er en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelsen. Denne typen kritikk må uansett alltid vurderes opp mot respekten for advokatens rolle i rettspleien og hans rett til ikke å bli identifisert med sin klient. Ut i fra en samlet og konkret vurdering kom Tilsynsutvalget til at innholdet i den kritikken som er fremsatt i denne saken ikke går utover rammene for god dommeradferd. Ved denne vurderingen ble det særlig lagt vekt på dommernes opplysning om at formålet med uttalelsen også var å ivareta hensynet til tredjepersoner. Deler av formuleringene ble funnet uheldige, og utvalget påpekte at dommerne burde ha fremført sitt budskap på en mer saklig og respektfull måte. Terskelen for kritikk var imidlertid ikke overskredet.

Sak 17-079: Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen hadde tilknytning til en sak om prisavslag og erstatning etter kjøp av bolig. Klagerne var saksøkere i saken. På hovedforhandlingens siste dag ble det oppnådd enighet mellom partene og det ble inngått rettsforlik. Klagerne anførte at dommeren var partisk idet han stilte ledende spørsmål og konkluderte før viktige vitner hadde avgitt forklaringer. De klaget videre over at dommeren ga tydelige føringer i forliksforhandlingene og truet med å idømme dem motpartens saksomkostninger dersom de ikke inngikk forlik. På bakgrunn av uttalelsene fra prosessfullmektigene sammenholdt med dommerens beskrivelse av hendelsesforløpet fant utvalget ikke holdepunkter for at dommeren hadde overtrådt terskelen for god dommerskikk. Partenes advokater syntes å være enige om at dommeren ikke fremstod partisk. De støttet heller ikke klagerne anførsler om at dommeren utøvde forlikspress mot saksøkerne eller truet dem til å forlike saken. Advokatene uttalte at dommeren overfor begge partene påpekte hva som var sakens sterke og svake sider, og at dommeren påpekte risikoen for å bli idømt motpartens saksomkostninger i forhold til begge partene. Dette var uttalelser som ligger innenfor dommerens handlingsrom i forbindelse med forliksforhandlinger i retten. Det forelå ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak.

Sak 17-076: Dommeradferd og sen saksbehandling. Delvis avvist. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt en dødsbobehandling hvor innklagede dommer var ansvarlig dommer. Forhold som fant sted forut for 1. juni 2016 fant sted over ett år før klagen ble fremsatt, og denne delen av klagen ble avvist på grunn av ettårsfristen. Når det gjaldt forhold som fant sted i perioden 1. juni 2016 til 1. mars 2017, var klagefristen på tre måneder i utgangspunktet oversittet. Utvalgt fant imidlertid at klagen gjaldt flere anførsler av samme karakter og saksbehandlingen som helhet, og at også denne delen av klagen derfor kunne realitetsbehandles. Klagers anførsler som gjaldt fastsettelse av bostyrers salær og bestemmelser om sikkerhetsstillelse var rettslige spørsmål som faller utenfor det utvalget kan behandle. Denne delen av klagen ble derfor avvist. Anførselen om at det var kritikkverdig av dommeren ikke å avholde skiftesamling, var en prosessuell avgjørelse som utvalget ikke kan behandle. Også denne delen av klagen ble avvist. Klagers anførsel om tette bånd og kameraderi mellom dommer og bostyrer var ikke underbygget utover at dommeren ikke har vært enig i alle deler av klagers kritikk av bostyreren. Utvalget fant at denne delen av klagen var åpenbart ubegrunnet. Når det gjaldt anførselen om sen saksbehandling fant utvalget ikke grunn til å gå nærmere inn på de enkelte delene av saken, da det fremsto som klart at dommerens saksbehandling ikke ga grunnlag for kritikk for manglende fremdrift. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak.

Sak 17-073: Dommeradferd. Delvis avvist. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt behandlingen av en konkursbegjæring. Den delen av klagen som gjaldt dommerfullmektigens kunnskaper, prosessledelsen og selve rettsavgjørelsen er forhold som kan brukes som grunnlag for anke, og ble derfor avvist. Klager anførte at dommerfullmektigen handlet i strid med god dommerskikk fordi hun ikke avlyste rettsmøtet da motparten ikke var lovlig innkalt, og at klager som følge av dette ble påført ekstra kostnader. Utvalget registrerte at det var ulike oppfatninger om hva som ble sagt av dommerfullmektigen under rettsmøtet, herunder spørsmålet om saksomkostnader. Slik saken var opplyst, hadde imidlertid ikke utvalget grunnlag for å konkludere med at dommerfullmektigen hadde

overtrådt normene for god dommerskikk. Videre var det anført at dommerfullmektigen var dårlig forberedt og partisk. Utvalget kunne ikke se at de uttalelsene som var konkretiserte, eller de øvrige forhold som ble tatt opp i klagen, ga grunnlag for å konkludere med at dommerfullmektigen var uforberedt eller partisk. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektigen.

Sak 17-061: Dommeradferd. Kritikk. Saken gjaldt krav om erstatning for feil hos takstmann.

Klager var saksøker i saken. Klager anførte at hennes prosessfullmektig ble latterliggjort, avbrutt og irettesatt og at det sakkyndige vitnet ble avbrutt så mange ganger at han til slutt ikke følte seg berettiget til å si noe mer i saken. Klagerens opplevelser ble støttet i redegjørelsen fra klagerens prosessfullmektig og av det sakkyndige vitnet. Også motpartens prosessfullmektig har uttrykt forståelse for at klager og vitnet reagerte på dommerens oppførsel. Tilsynsutvalget bemerket at en dommer på saklig grunnlag har anledning, og til tider også en plikt, til å stille parter og vitner spørsmål som kan oppleves kritiske og vanskelige. Dommeren kan også stille spørsmål til og korrigere prosessfullmektigene dersom saken gir grunnlag for det. At innklagede i denne saken ble irritert, avbrøt forklaringen til parter og vitner, og ga saken en "slagside" gjennom prosessedelsen, gikk imidlertid ut over det akseptable. De synspunkter som kom til uttrykk i uttalelsene fra de tilstedeværende viste etter utvalgets oppfatning at innklagedes behandling av klagers prosessfullmektig og det sakkyndige vitnet har vært unødvendig krass og lite smidig. Klager anførte videre at dommeren tidlig signaliserte at han hadde tatt stilling til utfallet av saken. På bakgrunn av redegjørelsene fra de tilstedeværende, måtte utvalget legge til grunn at dommeren allerede under innledningsforedraget, og senere gjennom utspørringen av det sakkyndige vitnet, tilkjennega sitt standpunkt til klagers sak på en så klar og tydelig måte at det ikke kunne misforstås av partene. Dette ble et stykke på vei også underbygget av dommerens egen redegjørelse. Etter utvalgets syn ga innklagedes opptreden partene berettiget grunn til å trekke dommerens upartiskhet i tvil. Tilsynsutvalget fant at innklagedes handlemåte i saken samlet sett var i strid med god dommerskikk, og det var grunnlag for å ilegge disiplinærtiltak i form av kritikk.

Sak 17-054: Dommeradferd og sen saksbehandling. Dels avvisning og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen hadde tilknytning til et offentlig skifte av et dødsbo. Det var klaget over at dommeren ikke hadde funnet grunn til å reagere på bostyrerens opptreden og uttalelser til arvingene. Dommeren hadde i stedet vist til at bostyrers uttalelser og opptreden var i samsvar med lov og god praksis. Dommerens vurderinger av bostyrers opptreden og uttalelser lå utenfor det utvalget hadde myndighet til å vurdere, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Denne delen av klagen ble derfor avvist. Videre var det klaget over at det ikke var gitt en særskilt tilbakemelding til klagerne etter at de hadde henvendt seg til dommeren i november 2016. De klagde videre på at de ved nye henvendelser til retten i januar og februar 2017, kun fikk en henvisning til et tidligere brev. Utvalget la til grunn at dommeren besvarte henvendelsen i november 2016 i et felles brev til partene, klagernes advokat og bostyreren datert 13. desember 2016. Etter å ha mottatt ytterligere henvendelser fra klagerne i 2017, la utvalget til grunn at dommeren sendte et brev til klagernes advokat og ba om at alle henvendelsene fra klagerne måtte gå via advokaten. Dommeren henviste videre til svarbrevet datert 13. desember 2016. Ved brevet datert 13. desember 2016 ga dommeren tilbakemelding på flere henvendelser. Dommeren besvarte også senere henvendelser fra klagerne ved å henvise til dette brevet. Utvalget kunne ikke se at det var kritikkverdig av dommeren å gi tilbakemelding til klagerne i et brev til deres advokat. Det er vanlig og korrekt at korrespondansen mellom retten og partene går via partenes advokat. Det kan ikke oppstilles noe krav om at dommeren skal besvare partene separat i en slik situasjon. Det forelå ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak.

Sak 17-052: Sen saksbehandling. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt saken gjaldt behandlingen og utbetalingen av salær i forbindelse med en omfattende straffesak. Klager anførte at han ikke fikk svar og avgjørelser på fakturaer og dette tok for lang tid. Utvalget viste til at avregningen og fastsettelsen av salæret syntes å bygge på en saklig begrunnet og omforent fremgangsmåte i samsvar med felles avtale og salærforskriften. Klager hadde fått utbetalt betydelige forskudd på salær. Tilsynsutvalget la også til grunn at klager ble informert om situasjonen vedrørende behov for å avvente fastsettelse av endelig salær til samtlige aktører hadde levert sine salæroppgaver. Under de gitte omstendigheter kunne ikke utvalget se at behandlingen av klagers salærkrav hadde tatt for lang tid, eller at dommeren på annen måte krenket dommeretiske krav. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 17-038: Dommeradferd og sen saksbehandling. Delvis avvisning og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt fast bosted og samvær for felles barn. Klagen rettet seg for det første mot dommerfullmektigens håndtering av et rettmøte i september 2016, herunder en beslutning om dommersamtaler. Klagen var inngitt mer enn 5 måneder etter at forholdet skjedde og denne delen av klagen ble avvist. Videre var det klaget over at en anmodning om dommerbytte i et prosesskrift av desember 2016 ikke ble besvart før i mars 2017. Denne delen av klagen var rettet både

mot dommerfullmektigen og sorenskriveren. Det må foreligge klanderverdig dommeropptreden over en viss terskel for at Tilsynsutvalget skal reagere med disiplinærtiltak. Ikke enhver opptreden gir grunnlag for kritikk. Tilsynsutvalget kom til at de innklagedes opptreden ikke gav grunnlag for disiplinærtiltak. Når det gjaldt sorenskriveren, viste utvalget til at han ikke ble kjent med prosesskriftet før i mars 2017. Utvalget kunne for øvrig ikke se at hans opptreden etter at han ble kjent med saken kunne medføre disiplinærreaksjon. Utvalget la blant annet vekt på at klager ikke hadde fremsatt en formell innsigelse mot dommerens habilitet, og at det dermed ikke forelå en plikt for domstolen å treffe avgjørelse om hvorvidt dommeren skulle fratre. Utvalget bemerket imidlertid at det er i samsvar med god dommerskikk å svare på henvendelser og anmodninger, herunder å gi tilbakemelding innen rimelig tid. Det gikk tre måneder før klager fikk noen tilbakemelding fra domstolen. Dette til tross for at det må ha vært enkelt for dommerfullmektigen å informere klageren om hva som var situasjonen omkring hennes videre håndtering av saken og at hun skulle slutte. Dommerfullmektigen burde videre ha varslet sorenskriveren om prosesskriftet, slik at han kunne ha håndtert henvendelsen videre. Det forelå ikke grunnlag for disiplinærtiltak overfor dommerfullmektigen eller sorenskriveren.

Sak 17-035: Dommeratferd. Delvis avvisning og ikke grunnlag for disiplinærtiltak. Dissens.

Saken gjaldt hvorvidt klager var pliktig til å betale bomavgift for en lang rekke bompasseringer. Klagers anførsler om at han ble tvunget til å møte i retten til tross for sykdom, at rettsmøtet varte for kort, at det ikke var tilstrekkelig dokumentasjon i saken, at lover og regler ble tilsidesatt, at han ikke fikk lagt fram side argumenter og at det for øvrig ble begått en rekke saksbehandlingsfeil, gjaldt forhold som kunne brukes som ankegrunn. Denne delen av klagen ble derfor avvist. Klager anførte videre at sorenskriveren var partisk og forhåndsdomte han, og at han i kontakten etter rettsmøtet var arrogant, aggressiv, hensynsløs, full av fordommer og hatt dårlige intensjoner og diskriminerende holdninger. Utvalget la til grunn at sorenskriveren under rettsmøtet forsøkte å forklare klager prosessen og hva som skulle behandles, og at dette ligger innenfor dommerens veiledningsplikt. I vurderingen av om sorenskriveren hadde overtrådt de etiske prinsippene for dommeratferd, delte utvalget seg i et flertall og et mindretall. Flertallet kom under tvil til at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at sorenskriveren ga uttrykk for forhåndsstandpunkt, eller utsatte klageren for et utilbørlig forlikspress. Når det gjaldt brevene fra sorenskriveren i etterkant av rettsmøtet, mente utvalget at brevene hadde et innhold og en tone som var unødvendig nedlatende. Flertallet kom imidlertid til at uttalelsene i brevene ikke oversteg terskelen for å reagere med kritikk. Mindretallet mente at sorenskriveren under rettsmøte ga uttrykk for et forhåndsstandpunkt og at han utsatte klager for et press i forhold til å inngå et forlik. Mindretallet var ikke enig i flertallet i at sorenskriverens uttalelser kunne forstås som en orientering om rettsregler. Mindretallet mente videre at uttalelsene i brevene var skrevet i en så nedlatende tone at de var egnet til å krenke mottakeren og svekke tilliten til dommeren og domstolen, og at brevene i seg selv innebar et brudd på de etiske prinsippene for korrekt opptreden. I tråd med flertallets vurdering fant utvalget at det ikke var grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak.

Sak 17-027: Dommeratferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt en anke, hvor klager hadde bedt om bistand fra retten til å ettersende dokumentasjon. Klager anførte at dommeren under møtet ble rasende, herunder føk i været, kalte klager for en pøbel og slo neven med full kraft i bordet. Tilsynsutvalget la til grunn at det kun var klager og dommeren til stedet i møtet. Dommeren opplyste at klager gjentatte ganger hadde oppsøkt retten, og at han beslagla uforholdsmessig mye av domstolens tid. Dommeren bekreftet at han ville sette klager på plass slik han gjorde og at han slo i bordet, men avviste at han ble hvit i ansiktet, skrek til klager og kalte han en pøbel. Utvalget viste til at det er forståelig at domstolen og dens personale får behov for å sette grenser hvor personer ikke blir fornøyd med hjelpen de får fra domstolen eller slår seg til ro med svaret. Sett hen til bevissituasjonen i saken var det vanskelig for utvalget å slå fast om møtet mellom dommeren og klager forløp slik klager anførte. Utvalget viste til at det er viktig at dommere setter grenser på en profesjonell og korrekt måte, og at det å slå neven i bordet for å sette noen på plass fremsto som uheldig. Utvalget fant imidlertid ikke at dommerens opptreden oversteg terskelen for å reagere med kritikk. Tilsynsutvalget fant dermed ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerne.

Sak 17-026: Dommeratferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt ekspropriasjonsskjønn i forbindelse med avståelse av grunn til veibygging, og klager var tilhører i saken. Klager hadde anført forhold som gjaldt det ene skjønnsmedlemmet. Tilsynsutvalget fant det ikke sannsynliggjort at det forelå forhold vedrørende skjønnsmedlemmer som fagdommeren burde ha grepet inn i, og denne delen av klagen ble derfor ikke nærmere vurdert av utvalget. Ettersom saken gjaldt familiens eiendom, la utvalget til grunn at klager var direkte berørt og hadde klagerett. Klager anførte at dommeren fremsto som partisk og hadde spesielt god kontakt med motpartens prosessfullmektig, samt avskår forklaringen til et vitne ved å gi uttrykk for at forklaringen var uinteressant og at de måtte avslutte fordi det var fotball på tv. Klagefristen var utløpt, men ut fra det som var anført om dommerens opptreden i retten fant utvalget grunn til å realitetsbehandle klagen. Utvalget fant ikke grunnlag for å mene at dommeren gikk lenger i sin prosessledelse enn det som var nødvendig for å styre saken, og viste til at verken skjønnsmedlemmene eller prosessfullmektigene bekreftet klagers anførsler. Når det gjaldt fotball-uttalelsen,

fant utvalget på grunnlag av dommerens redegjørelse og uttalelsene fra de andre aktørene i saken, at det ikke var sannsynliggjort at dommerens bemerkninger ble fremsatt i forbindelse med at han avsluttet vitnets forklaring. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 17-015: Dommeradferd. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt en straffesak om kjøring under ruspåvirket tilstand, og klager var meddommer i saken. Klager anførte at hun under domskonferansene ikke fikk lov til å stille spørsmål, og at meddommernes argumenter ble "kneblet" ved bruk av maktretorikk og nedlatende oppførsel. Uansett hva de ønsket å ta opp, ble det avfeid på en arrogant og bestemt måte. Utvalget påpekte at meddommerne er en viktig ressurs for domstolene, og at dommerne har en viktig oppgave i å ivareta meddommerne. Dette betyr ikke at en meddommer fritt disponerer tiden og bestemmer domskonferansens agenda. Når dommeren styrer domskonferansen på en verdig og korrekt måte, gjør han ikke noe galt i sette sluttstrek. Utvalget fant ikke klagers anførsler sannsynliggjort, og viste til at klagers versjon verken var bekreftet av fagdommerne eller de andre meddommerne. Tilsynsutvalget så ingen holdepunkter for at rettens leder eller de andre fagdommerne tok lett på oppgaven i å veilede klageren, svare på hennes spørsmål og la henne få tid og rom til å argumentere for sitt syn. Ut fra klagen og uttalelsene kunne det synes som at klager hadde andre forventninger til rollen som meddommer enn det som faktisk er situasjonen under en domskonferanse. Utvalget påpekte at det var uheldig at domsslutningen ble sendt rundt for signering før klager var ferdig med sine merknader, men viste til at dette ikke ble iverksatt av dommerne. Dette var også et marginalt forhold som ikke var i nærheten av å kvalifisere for disiplinærtiltak. I forhold til klagers anførsler om at fagdommerne burde ha grepet inn mot den behandlingen hun ble utsatt for, viste utvalget til at det ikke var noen grunn til å reagere. Videre anførte klager at prosessen gikk alt for fort. Utvalget viste til at det snarere så ut som at det av hensyn til klageren ble brukt svært god tid. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerne.

Sak 17-013: Forhold utenfor tjenesten. Kritikk. Dissens.

Tilsynsutvalget fant grunnlag for å ta saken til behandling av eget tiltak. Dommeren hadde engasjert seg i en rettstvist etter et samlivsbrudd. Dette gjaldt både anmeldelse for straffbart forhold, sak om eierrettigheter etter avtale og en foreldretvist. Dommeren hadde opptrådt som rådgiver, og i foreldretvisten som prosessfullmektig for retten. Utvalget fant det ikke avgjørende at dommeren i forbindelse med å være prosessfullmektig ikke hadde benyttet dommertittelen, idet "alle" visste i denne sammenheng uansett hvem dommeren var. Det avgjørende for vurderingen var om dommeren hadde utvist nødvendig forsiktighet i sin rådgivning og engasjement, herunder hvordan dommeren hadde opptrådt og uttalt seg i sine henvendelser til sakens andre aktører. Terskelen for kritikk for dommeres forhold utenfor tjenesten er høy. Saken gjaldt ikke direkte sammenblanding av roller, men eget utadrettet engasjement i rettstvister og således i kjerneområdet for dommerens virke. Utvalget la derfor til grunn at forholdet hadde betydning for dommergjerningen. Dommeren var personlig involvert og sterkt følelsesmessig engasjert, med åpenbart sterke meninger i en sak med høyt konfliktnivå. Utvalget mente at dommeren ikke burde opptrådt som prosessfullmektig i foreldretvisten. Dette kvalifiserte imidlertid neppe alene til kritikk, og utvalget lot dette ligge. Utvalget gikk heller ikke nærmere inn på dommerens rolle og råd i anledning anmeldelsen. Det mest alvorlige og utslagsgivende for utvalget var saken som gjaldt "eierrettigheter i henhold til avtale". Avtalen var inngått etter at den ene parten hadde søkt råd hos dommeren. Tvistetemaet og dommerens engasjement omkring inngåelsen tilsa i seg selv at dommerens personlige oppfølging av tvisten kom i konflikt med dommeretiske krav. Det hjalp lite at det ble engasjert en advokat som prosessfullmektig idet dommeren fortsatte sitt engasjement uavhengig av advokaten. Dommeren henvendte seg til motparten og et vitne i saken. I denne kontakten brukte han krenkende og truende uttalelser for å påvirke forklaringene. De ble utsatt for press for å gå tilbake på det de hadde sagt, gjøre innrømmelser og komme med en bestemt forklaring. Dommeren var pågående og klar i sin mening om at begge snakket usant og dommeren fremsatte utsagn sterkt farget av tilknytningen til den ene siden. Det er ikke forenelig med god dommerskikk å kontakte motparten og et vitne slik dommeren hadde gjort. Dette gjaldt særlig overfor vitnet. Dette er en type opptreden som ikke forventes av en dommer og som berører dommerrollen. Det utfordrer domstolenes verdighet og skader respekten og tilliten til dommere. Det som hadde skjedd var ikke forenelig med dommeretiske krav, uavhengig av om det skjedde i eller utenfor tjeneste. Etske prinsipper for dommeradferd punkt 13 første og tredje ledd var brutt. Tilsynsutvalget fant etter en samlet vurdering at dommeren ved de påpekte forholdene hadde opptrådt i strid med god dommerskikk, og at det var grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalgets flertall fant det tilstrekkelig å reagere med kritikk. Saken var alvorlig men flertallet la vekt på at det gjaldt personlige forhold utenfor tjeneste og at dommeren ikke hadde blitt ilagt disiplinærreaksjon tidligere. Mindretallet fant de påviste forholdene så graverende at det gikk utover grensen for kritikk, slik at det var grunnlag for å reagere med advarsel.

Sak 17-007: Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak. Uttalelse om god dommerskikk.

Saken gjaldt en anke over fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernloven. Klageren anførte at dommeren under utspørringen av henne som vitne fremstod som forutinntatt. Hun opplevde at dommeren var opptatt av å stille henne, og hennes tidligere arbeidsgiver i en dårlig posisjon og at spørsmål ble stilt i en nedlatende tone.

Tilsynsutvalget viste til de Etske prinsipper for dommeradferd pkt 3 og pkt. 6. Utvalget la til grunn at dommeren stilte spørsmål og kom med kommentarer slik disse var gjengitt i klagen. Det må foreligge uheldig dommeratferd over en viss terskel for at utvalget skal reagere med kritikk. Tilsynsutvalget kom under tvil til at dommerens opptreden ikke oversteg denne terskelen. Ved denne vurderingen ble det særlig lagt vekt på at en dommer har et vidt spillerom når det gjelder å stille kritiske spørsmål som er egnet til å opplyse saken. Selv om dommeren i denne saken hadde gått langt i å signalisere sitt syn på saken gjennom sine spørsmål og kommentarer, fant utvalget ikke at dommeren hadde overtrådt prinsippene for god dommerskikk på en tilstrekkelig kvalifisert måte. Utvalget fant at dommerens opptreden var av en slik karakter at det var grunnlag for å komme med merknader til opptreden. Utvalget påpekte at dommeren ikke må stille spørsmål på en slik måte at det gir grunnlag for å tvile på dommerens nøytralitet. Etter utvalgets syn er det meget mulig å stille inngående og kritiske spørsmål uten at dommerens syn på vitnets vurderinger skinner tydelig gjennom. Rene kommentarer til vitners forklaringer bør dommere i alminnelighet avstå fra. Videre påpekte utvalget at dommere har et betydelig ansvar for at vitner behandles med respekt og at forhandlingene gjennomføres med en saklig, korrekt og nøytral tone. Det forelå dermed ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak i saken.

Sak 17-006: Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt krav om erstatning etter heving av franchiseavtale. Klagerne anførte at lagdommeren opptredte kritikkverdig under ankeforhandlingen ved å avbryte dem under partsforklaringene og ikke gi dem tiden som var avsatt til deres forklaringer. En av klagerne ble avbrutt på en arrogant måte. De anførte videre at dommeren stadig gav uttrykk for tidspress og at han var uhøflig og manglet respekt for deres sak og det de hadde å forklare. Det må være påvist konkret forhold f.eks i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side for at Tilsynsutvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget fant ikke slike forhold sannsynliggjort. Utvalget la til grunn at klagerne ble avbrutt under partsforklaringene. Dette var ikke bestrid av innklagede og var bekreftet av begge prosessfullmektigene. Det er i seg selv ikke kritikkverdig å avbryte en part dersom dette skjer på en saklig og korrekt måte. Dommere har et vidt spillerom i forhold til å tilrettevide parter, stille spørsmål og lede forklaringen inn på relevante spor. Utvalget viste videre til at klagernes beskrivelse av dommeren som arrogant og uhøflig ikke ble støttet i de øvrige uttalelsene som var inngitt. Det forelå dermed ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak i saken.

Sak 17-001: Dommeradferd. Delvis avvisning. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt en jordskiftesak om bruksordning av felles uteareal til eierseksjoner. Klagerne anførte at det forelå feil saksbehandling ved forsikringsavleggelsen, og at flere innsendte dokumenter ble tilbakeholdt av jordskifteretten. Videre gjaldt store deler av klagen forhold knyttet til vurderingen og avgjørelsen av dommerens habilitet. Disse anførselene gjaldt forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, og denne delen av klagen ble derfor avvist. Klagerne anførte også at dommeren behandlet partene ulikt i rettsmøtet, herunder ulike krav til fremleggelse av forklaringer, at dommeren under befaringen hadde konferanse med motparten på tomannshånd, at han konsekvent tiltalte motparten med fornavn, at han aktivt støttet motpartens interesser og at han avviste klager på en brysk måte. I tillegg stiller de seg undrende til at dommeren tok kontakt med dem over telefon. Tilsynsutvalget fant det ikke sannsynliggjort at dommeren hadde opptrådt klanderverdig. Utvalget viste til at flere av forholdene ligger innenfor en dommers styringsplikt. I dette innbefattes en plikt til å sørge for konsentrerte partsforklaringer, samt at alle parter får forklare seg på en balansert måte, uten avbrytelser. Utvalget fant det ikke sannsynliggjort at dommeren styrte forhandlingene i strid med sine plikter, heller ikke at han forskjellsbehandlet partene eller opptrådte partisk i rettsmøtet. Når det gjaldt telefonsamtalen, viste utvalget til at det ikke er kritikkverdig eller uvanlig at dommere tar kontakt med parter eller andre aktører for avklaringer og informasjon. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 16-118: Dommeratferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen gjelder dommerens opptreden i en foreldretvist, der klager har anført en rekke forhold knyttet til dommerens saksbehandling samt opptreden i et rettsmøte. Klager anførte at dommeren unnlot å behandle en inhabilitetsinnsigelse mot sakens sakkyndige. Etter hvert ble den sakkyndige erstattet med en annen sakkyndig. Dommerens rettslige vurdering av om en sakkyndig er habil er forhold som Tilsynsutvalget ikke kan behandle. I tillegg er det anført at saksbehandlingen er vært unødig belastende og tung. Tilsynsutvalget kom til at det ikke er påvist forhold som gir grunnlag for kritikk, siden saksbehandlingen og tidsbruken ble vurdert til å være til barnets beste. Videre anførte klager at tingrettsdommeren hadde presset han til å inngå rettsforlik og truet med å komme frem til et annet resultat enn det som ville fremgå av rettsforliket under rettsmøtet den 26. september 2016. I tillegg truet dommeren med at klager risikerte å bli ansvarlig for motpartens saksomkostninger hvis klager ikke undertegnet rettsforliket. Tilsynsutvalget oppfattet anførselen slik at klager ikke er uenig i samværsavtalen som ble inngått, men at han ikke ønsket å inngå rettsforlik der saksomkostnadene ble delt mellom partene, herunder at han ikke var tilstrekkelig informert om prosessen og sine rettigheter. Ut over klagers beskrivelse av hendelsen, har det ikke fremkommet opplysninger som tilsier at

dommeren presset klager til å inngå forliket. Utvalget legger ut fra det som er opplyst til grunn at klager var skeptisk til å inngå forliket på grunn av punktet om sakskostnadene. I den forbindelse informerte dommeren om konsekvensene av en videre prosess med hovedforhandling og dom. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 16-117: Dommeradferd. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt et sak hvor klager ikke hadde fått beskjed om at et planlagt telefonmøte var blitt utsatt. Klager anførte at dommeren opptrådte i strid med god dommerskikk ved at han ikke fikk informasjon om at møtet var utsatt, at det feilaktig ble opplyst at det var lagt igjen beskjed på hans mobilsvarer om at møtet var utsatt, at det i en epost fra dommeren samme dag fremgikk at hun ikke kunne se at klager hadde ringt henne tilbake og at dommeren ikke reagerte på at en saksbehandler i en epost til dommeren omtalte klager som «litt opptrekk». Utvalget bemerket at det var uheldig at klager ikke ble informert om utsettelsen. Utvalget la videre til grunn at dommeren ikke hadde formidlet riktige opplysninger om hva hun hadde foretatt seg for å informere klager om avlysningen. Utvalget fant dette uheldig, og viste forståelse for at klager opplevde at ansvaret for den situasjonen som var oppstått ble skjøvet over på ham. Dommeren burde både ha sørget for at klager fikk informasjon om avlysningen, og, når dette ikke ble gjort, sørget for at klager fikk en beklagelse da han ba om en forklaring. Når det gjaldt uttalelsen fra saksbehandleren fant ikke utvalget grunnlag for å kritisere dommeren. Tilsynsutvalget viste til at det må foreligge uheldig dommeradferd over en viss terskel for at utvalget skal reagere med kritikk, og at dommerens opptreden ikke oversteg denne terskelen. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 16-116: Dommeradferd. Delvis avvisning og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen har tilknytning til en begjæring om midlertidig sikring. Det ble avholdt muntlige forhandlinger og det ble inngått rettsforlik. Klager anførte at han hadde inngått rettsforliket på sviktende grunnlag fordi han ikke fikk den nødvendige orienteringen fra dommeren om de skattemessige virkningene av rettsforliket. Tilsynsutvalget uttalte at hvorvidt klageren burde få eller fikk orientering om skattemessige konsekvenser av dommeren angår gyldigheten av rettsforliket som bare kan angripes ved ugyldighetssøksmål. Dette var et forhold Tilsynsutvalget ikke kunne vurdere, og denne delen av klagen ble avvist. Klageren anførte videre at dommeren trakk på skuldrene og sa at han ikke hadde peiling på skatt. Dette var ikke bekreftet verken fra motpartens advokat eller hans egen advokat. Det var heller ikke påvist andre klanderverdige forhold fra dommerens side i tilknytning til forliket. Advokatene hadde ikke noe å utsette på prosessledelsen eller måten dommeren orienterte partene. Tilsynsutvalget hadde dermed ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak.

Sak 16-107: Dommeradferd. Delvis avvisning. Ikke grunnlag for kritikk.

Klagen gjaldt en jordskiftesak om plassering av grensemerker, avklaring av veirett og gjenåpning av vei. Klager anførte at rettens utsending av dokumentene i saken var mangelfull og at enkelte dokumenter var uleselige, samt at jordskiftedommeren var lite fleksibel i forhold til fastsetting av tid og sted for rettsmøter. Tilsynsutvalget viste til at utvalget ikke kan vurdere prosessuelle forhold som fastsetting av tid og sted for rettsmøtet, og denne delen av klagen ble avvist. Utvalget påpekte også at de ikke kan instruere en dommer om saksbehandlingen. Tilsynsutvalget tolket videre klagen slik at klagen gjaldt dommerens adferd under saksforberedelsen, i forbindelse med utsending av dokumenter. Utvalget viste til at det må være påvist konkrete forhold for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak, og at slike forhold ikke var sannsynliggjort. Tilsynsutvalget fant ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

Sak 16-102 Dommeradferd og sen saksbehandling. Delvis avvisning og ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Klagen gjaldt en jordskiftesak med flere delkrav, bla. bruksordning og felles tiltak for en privat vei, fastsetting av grense og veirett til klagerens fritidseiendom. En stor del av anførselene i klagen ble avvist. Dette dreide seg om at klagerne hadde vist til at Tilsynsutvalget skulle avklare og påpeke ulike forhold overfor dommeren. Det var klaget over forhold hvor klagefristen var utløpt og det var klaget over forhold som gjaldt andre parter i saken hvor klagerne ikke hadde klagerett. Klagerne hadde videre anført at avgjørelser i saken var uriktige eller at det forelå feil eller mangler ved saksbehandlingen eller prosessledelsen. Dette var forhold som kunne brukes som ankegrunn og som Tilsynsutvalget ikke kunne vurdere. Også disse delene av klagen ble avvist. Videre hadde klagerne anført at jordskiftedommeren hadde trenert saken ved å utsette utsendelse av dom, ventet for lenge med å forkynne anken for motparten og gitt motparten for lange frister. De påberopte videre at jordskiftedommeren hadde unnlatt å anmelde et forhold klagerne mente var ulovlig. Tilsynsutvalget viste til at det må være påvist konkrete forhold, f.eks i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget kunne ikke se at slike forhold var påvist. Av alt det som framkom i klagen var det ikke noe som tilsa at jordskiftedommeren hadde opptrådt i strid med god dommerskikk eller på annen måte brutt de plikter som ligger til dommerstillingen. Det var dermed ikke grunnlag for å konkludere med at jordskiftedommeren hadde opptrådt i strid med god dommerskikk.

Sak 16-100 Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak. Uttalelse om god dommerskikk.

Klagen gjaldt en straffesak hvor klager begjærte seg oppnevnt som forsvarer. Klager anførte at sorenskriveren i forbindelse med en telefonsamtale ga en kort og brysk negativ tilbakemelding og ikke lot klageren komme til ordet, før sorenskriveren avsluttet ved å legge på røret. Da klageren umiddelbart prøvde å ringe opp igjen, la sorenskriveren igjen straks på røret. Tilsynsutvalget viste til at klagerens anførsler ikke var bestridt av sorenskriveren, og la derfor til grunn at telefonsamtalen i all hovedsak forløp slik klageren beskrev. Utvalget viste til at ikke enhver klanderverdig opptreden fører til disiplinærtiltak. Formalisert kritikk er et alvorlig tiltak overfor en dommer, og det gis i praksis et visst rom for feiltrinn og dommeropptreden som ikke er i samsvar med de ideelle krav til god dommerskikk. Under noe tvil fant Tilsynsutvalget at forholdet ikke var så alvorlig at det burde resultere i kritikk. Det ble blant annet lagt vekt på at det gjaldt et kortvarig enkelttilfelle på telefon overfor en erfaren forsvarer, og at den form telefonsamtalen hadde dels berodde på dommerens egne antakelser og rettslig vurdering. Tilsynsutvalget fant imidlertid at dommeradferden ga grunnlag for kritiske merknader. Sorenskriveren burde ha formidlet avslaget i nøytral form og begrunnet hvorfor han vurderte det slik, og at dette ville bli fulgt opp med et skriftlig begrunnet avslag. Særlig burde telefonkontakten vært gjennomført og avsluttet på en annen måte. Med disse merknader fant ikke Tilsynsutvalget grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriveren.

Sak 16-099 Dommeradferd. Kritikk.

Klagen gjaldt et fengslingsmøte, hvor klager var forsvarer. I forkant av fengslingsmøtet hadde ikke klager mottatt alle sakens dokumenter. Klager anførte at dommeren opptrådte i strid med god dommerskikk ved at han i klientens påhør uttalte at klager manglet respekt for retten og var uprofesjonell, og at klager ble avbrutt på en brysk måte da han forsøkte å svare på dommerens spørsmål. Klager opplevde at dommeren var nedlatende og at han ikke bidro til en akseptabel god stemning i retten. På grunnlag av uttalelsene i saken fant utvalget at klagers beskrivelse av dommerens opptreden i retten var tilstrekkelig sannsynliggjort. Utvalget la til grunn at dommeren var synlig irritert under rettsmøtet og at han viste dette ved blant annet å heve stemmen. Dette var i seg selv uheldig og bidro til en ubehagelig stemning i retten. Utvalget mente videre at det var klanderverdig at dommeren avbrøt klager da han forsøkte å forklare hvorfor han ikke hadde alle dokumentene. Dommerens atferd i denne sammenheng ble ansett for å være krenkende og lite respektfull overfor klager som aktør i retten. Dommerens møteledelse gikk ut over sakens opplysning og klagers behov for å gi en forklaring ble ikke imøtekommet på tilstrekkelig måte. Utvalget satt igjen med et inntrykk av at dommeren fremsto som forutinntatt og lite interessert i å høre klagers forklaring. Dommerens uttalelser, i åpen rett med siktede til stede, om at klager manglet respekt for retten og var useriøs utgjør under omstendighetene i seg selv kritikkverdig dommeradferd. Samlet sett fant Tilsynsutvalget grunnlag for å ilegge dommeren kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Sak 16-092 Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Saken gjaldt begjæring om tvangsfullbyrdelse av rettsforlik om samvær. Klager anførte at det ikke hadde vært tilstrekkelig fremdrift i saken og at sorenskriveren under prosessen hadde opptrådt slik at klager ikke har hatt tillit til han som dommer. Tilsynsutvalget fant ikke at det var påvist en slik overskridelse av saksbehandlingstiden at det var grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak. Klager anførte at sorenskriveren i et rettsmøte i februar 2016 snakket nedsettende om henne og hennes liv da hun ble stilt spørsmål. Det må foreligge uheldig dommeradferd over en viss terskel for at Tilsynsutvalget skal reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget kom til at sorenskriverens opptreden i rettsmøtet i februar 2016 ikke oversteg denne terskelen. Klager anførte videre at dommeren hadde gitt uttrykk for sitt standpunkt i saken ved sine uttalelser i et brev datert 26. september 2016. Tilsynsutvalget la til grunn at det under saksforberedelsen forut for brevet av 26. september 2016 var avklart at retten skulle vente med å ta stilling til begjæringen om tvangsbot. Tilsynsutvalget kunne ikke ut fra det som tidligere hadde passert under saksforberedelsen lese brevet som at sorenskriveren tilkjennega et forhåndsstandpunkt om at det ikke kunne være grunnlag for tvangsbot, men at han refererte til det som frem til da hadde skjedd i saken. Dette som en kommentar til tidsforbruken til klagers prosessfullmektig. Henvisningen til at begjæringen var prematur var det mest nærliggende å tolke som en henvisning til at saken ved innsendelsen ikke var tilstrekkelig opplyst som følge av at en straffesak mot klager ikke var avklart. Det forelå ikke grunnlag for disiplinærtiltak.

Sak 16-080 Dommeradferd. Ikke grunnlag for disiplinærtiltak. Uttalelse om god dommerskikk.

Klagen gjaldt en straffesak etter at en person døde som følge av en påkjørsel med bil, og klagerne var etterlatte etter avdøde. Klagerne anførte at dommeren opptrådte uverdige, at han ikke likebehandlet aktørene i retten, fremsto forutinntatt og respektløs, ikke holdt en saklig tone og etterlot et lite tillitsvekkende inntrykk. I tillegg "googlet" dommeren etter egne opplysninger om sakens tema, fulgte ikke med på aktors prosedyre, hadde mange disputer med bistandsadvokaten og avskår hans prosedyre. Tilsynsutvalget la til grunn at klagen i sin helhet rettet seg mot dommerens adferd og utsagn under rettsmøtet, og ikke misnøye med avgjørelsen. På grunnlag av dommerens og de profesjonelle

aktørenes uttalelser fant utvalget at de faktiske forholdene i klagen i hovedsak var bekreftet. Utvalget viste til at det må foreligge uheldig dommeratferd over en viss terskel for at Tilsynsutvalget skal reagere med disiplinærtiltak i form av kritikk, og utvalget kom under en viss tvil til at forholdet ikke oversteg denne terskelen. Det var imidlertid grunnlag for å komme med en uttalelse om god dommerskikk. Utvalget fant at det var grunn til å stille spørsmål ved dommerens opptreden under aktors prosedyre, da han googlet opplysninger om besvimelse. Utvalget viste til at dette ble oppfattet som lite tillitsvekkende, og at han burde ha tatt det opp med partene på en saklig og korrekt måte dersom han mente at saken var for dårlig opplyst. Tilsynsutvalget var også noe kritisk til dommerens opptreden i forbindelse med avskjæringen av prosedyren til bistandsadvokaten. Det er ekstra viktig at dommeren utviser godt skjønn i prosessledelsen av saker med sårbare parter. Med disse merknader fant ikke Tilsynsutvalget grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommeren.

ETISKE PRINSIPPER FOR DOMMERATFERD

De etiske prinsippene for dommeratferd har som formål å fremme at dommerne opptrer på en måte som skaper tillit til domstolene og deres avgjørelser. Prinsippene skal også tjene til opplysning om hva som er god dommerskikk. Disse etiske prinsippene for dommeratferd er vedtatt av henholdsvis Den norske Dommerforening, Teknas etatsforening for jordskifterettene og Domstoladministrasjonen, og er utarbeidet i samarbeid mellom disse. Prinsippene gjelder for alle fagdommere i de alminnelige domstolene og i jordskiftedomstolene, både i og utenfor den dømmende virksomhet.

1. Grunnleggende krav

En dommer skal opptre i samsvar med loven, rettsordenen og god dommerskikk, og slik at han eller hun gjennom sin atferd fremmer den alminnelige tillit til domstolene.

2. Uavhengighet

En dommer skal utøve dommergjerningen uavhengig av utenrettslig påvirkning fra offentlige eller private interesser.

3. Upartiskhet

En dommer skal være og framtre som upartisk og opptre slik at det ikke med rimelighet kan stilles spørsmål ved dommerens nøytralitet. En dommer må ikke gi uttrykk for forhåndsstandpunkt i saker han eller hun har under behandling eller som det er nærliggende at dommeren kan få til behandling. En dommer skal utøve dommergjerningen uten forutinntatte holdninger. Dommeren skal aktivt legge forholdene til rette for minnelige løsninger, men partene skal ikke utsettes for press til å inngå forlik.

4. Integritet

En dommer skal opptre på en måte som ikke er egnet til å skade den alminnelige tilliten til domstolens eller dommerstandens anseelse. En dommer skal ikke for seg selv eller andre motta gaver eller andre fordeler som kan settes i forbindelse med utøvelsen av dommergjerningen.

5. Likebehandling

En dommer skal ivareta hensynet til likebehandling av parter og øvrige aktører som opptre for domstolen. En dommer skal bygge på saklige hensyn ved tildeling av oppdrag for domstolen.

6. Korrekt opptreden

En dommer skal holde en saklig tone og opptre verdig og korrekt overfor alle som dommeren har med å gjøre i embetsutøvelsen. Dommeren skal påse at meddommere deltar som fullverdige medlemmer av retten. Dommeren skal vise respekt for de oppgavene advokater og representanter for påtalemyndigheten har i rettspleien. En advokat skal ikke identifiseres med sin klient.

7. Utforming av rettslige avgjørelser

Ved utformingen av rettens avgjørelser må dommeren vise tilbørlig respekt overfor alle involverte så langt det er forenlig med kravet til en dekkende begrunnelse.

8. Diskresjon

En dommer skal – foruten å overholde lovbestemt taushetsplikt – utvise diskresjon om sensitive forhold som dommeren får kjennskap til i sitt virke og skal ikke bruke slik informasjon til noe formål som ligger utenfor dommergjerningen. En dommer skal utad bevare taushet om rettens rådslagning og stemmegivning for lukkede dører. En dommer skal ikke meddele avgjørelsen før den er avsagt.

9. Kompetanse

En dommer skal vedlikeholde og forbedre sine faglige kunnskaper og ferdigheter.

10. Effektivitet

En dommer skal utføre sin dommergjerning effektivt og med rimelig hurtighet, så langt det er forenlig med kravene til forsvarlig saksbehandling og faglig kvalitet. Når det oppstår forsinkelser av betydning, skal de partene som er berørt underrettes om dette.

11. Ytringer m.m.

En dommer har som enhver annen ytringsfrihet, religionsfrihet og organisasjonsfrihet, men en dommer skal ved utøvelsen av slike rettigheter ta hensyn til dommerembetets verdighet og domstolens upartiskhet, nøytralitet og

uavhengighet. En dommer bør utvise forsiktighet ved omtale av saker som er under behandling i domstolene, og av egne rettsavgjørelser.

12. Dommerens forhold til media

En dommer skal vise respekt for medias oppgaver, herunder med å gi offentligheten informasjon om saker som behandles i domstolene.

13. Dommerens forhold utenfor tjenesten

En dommer skal også utenfor tjenesten opptre slik at atferden ikke er egnet til å skade respekten for eller tilliten til domstolene. En dommer må ikke gjøre bruk av dommertittelen når slik bruk kan oppfattes som en sammenblanding av roller eller hvor det for øvrig ikke er saklig grunn til det. En dommer må vise forsiktighet med å gi råd eller på annen måte engasjere seg i andres rettstvister.

14. Fratrådte dommere

En fratrådt dommer bør unngå atferd som kan oppfattes som uheldig utnyttelse av dommertittelen.

15. Inngrepsansvar

En dommer som blir kjent med overtredelser av disse etiske prinsipper begått av en kollega, bør ta dette opp på en passende måte, og gripe inn dersom overtredelsen er vesentlig.

1. oktober 2010

Sekretariatet:
Tilsynsutvalget for dommere
Postboks 5678 Torgarden
7485 Trondheim

Telefon: + 47 73 56 70 00
E-post: tilsynsutvalget@domstol.no

Ytterligere informasjon om Tilsynsutvalget for dommere er
tilgjengelig på www.domstol.no/tilsynsutvalget.